

O'QUV-USLUBIY MAJMUA

CHET TILI O'QITISH METODIKASINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

2025

FILOLOGIYA VA
TILLARNI O'QITISH
(INGLIZ TILI)

MALAKA OSHIRISH MARKAZI:

SamDu Huzuridagi
PKQTVUMOMM

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**OLIIY TA’LIM TIZIMI KADRLARINI QAYTA TAYYORLASH VA
MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI**

**SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI HUZURIDAGI PEDAGOG KADRLARINI QAYTA
TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH
MINTAQAVIY MARKAZI**

“Tasdiqlayman”

Mmintaqaviy markaz direktori

_____ **A. I. Babayarov**

“ ” 2025 yil

Chet tili o'qitish metodikasining zamonaviy tendensiyalari

MODULI BO‘YICHA

O‘QUV-USLUBIY MAJMUA

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi yo‘nalishi: Oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malaka oshirish **“Filologiya tillarni o‘qitish; ingliz tili”** yo‘nalishlari uchun

Tinglovchilar kontingenti: Oliy ta’lim muassasalarining professor-o‘qituvchilari

Samarqand – 2025

Mazkur o'quv-uslubiy majmua Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 27-dekabrdagi 485-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan o'quv reja va dastur asosida tayyorlandi.

Tuzuvchi: S.A.Ruziyeva - SamDU Ingiliz tili kafedrası, filologiya fanlari falsafa doktori, dotsent .

Taqrizchi: Surena Zanjani - SamDU Ingiliz tili kafedrası mudiri
professor
filologiya fanlari falsafa doktori falsafa doktori,

O'quv -uslubiy majmua Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
Kengashining 2025-yil 30-yanvardagi 7-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

MUNDARIJA

I. ISHCHI DASTUR	4
II. NAZARIY MATERIALLAR	10
III. AMALIY MASHG'ULOT MATERIALLARI	30
IV. ADABIYOTLAR RO'YXATI	49

Kirish

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda tasdiqlangan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015-yil 12-iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PF-4732-son, 2019-yil 27-avgustdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi PF-5789-son, 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847-son, 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026-yillarga moljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son, 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-14-son farmonlari, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 23-sentabrdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 797-son qarorida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo‘lib, u oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg‘or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalami o‘zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko‘nikmalarini takomillashtirishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular ta’lim sohasi bo‘yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo‘yiladigan umumiy malaka talablari va o‘quv rejalari asosida shakllantirilgan bo‘lib, uning mazmuni “Hozirgi zamon falsafasining nazariy masalalari” bo‘yicha tegishli bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalarni rivojlantirishga yo‘naltirilgan.

I. Modulning maqsadi va vazifalari

II. Chet tili o'qitish metodikasining zamonaviy tendensiyalari

Tinglovchilarni tilni o'zlashtirish nazariyalari va amaliyotlari bilan tanishtirish. Chet tili o'qitish texnikasi va uning asosiy tamoyillari. Til o'qitish jarayonida sun'iy intellaktning ahamiyati. Chet tili o'qitishning zamonaviy yondashuv va metodlari. Til ta'limida kompetensiya va ularning komponentlari. Nutq faoliyati turlari va ularni integratsiyalashtirib o'qitish jarayoni. Chet tili o'qitish jarayonini rejalashtirish va tashkil etish.

Chet til o'qitish metodikasi haqida, uning fan sifatida rivojlanish tarixi, chet til o'qitish metodikasida qo'llanilayotgan zamonaviy metod turlari va ulardan foydalanish.

Chet tillarini o'rganish va o'rgatish zamon talabi hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalarning (kompyuter, telefon, onlayn dasturlar, saytlar) xorijiy tilni o'rganishda tutgan o'rni haqida, shuningdek, o'qituvchilarning dars jarayonida o'quvchilariga texnologiya mahsulotlaridan to'g'ri foydalanish va unumli faoliyat olib borishlari uchun metodlar. Ta'limda kommunikativ yondashuv. Kommunikativ yondashuvning asoslari va tamoyillari. Haqiqiy vaziyatlarni modelashtirish orqali aloqa ko'nikmalarini rivojlantirish. Interfaol usullardan foydalanish: rol o'yinlar, munozaralar, ish bosqichlari. Til va tarkibni birlashtirish (CLIL-Content and Language Integrated Learning).

Modulning vazifalari:

“Filologiya va tillarni o'qitish: ingliz tili” yo'nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish va takomillashtirish;

- pedagoglarning ijodiy-innovatsion faollik darajasini oshirish;

- pedagog kadrlar tomonidan zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, zamonaviy ta'lim va innovatsion texnologiyalar sohasidagi ilg'or xorijiy tajribalarning o'zlashtirilishini ta'minlash;

- o'quv jarayonini tashkil etish va uning sifatini ta'minlash borasidagi ilg'or xorijiy tajribalar, zamonaviy yondashuvlarni o'zlashtirish;

“Filologiya va tillarni o'qitish: ingliz tili” yo'nalishida qayta tayyorlash va malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovatsiyalar bilan o'zaro integratsiyasini ta'minlashdan iborat.

Modul bo'yicha tinglovchilar quyidagi yangi **bilim, ko'nikma, malaka**

hamda kompetensiyalarga ega bo'lishlari talab etiladi:

Tinglovchi:

Ta'limda kommunikativ yondashuv. Kommunikativ yondashuvning asoslari va tamoyillari. Haqiqiy vaziyatlarni modellash tirish orqali aloqa ko'nikmalarini rivojlantirish. Interfaol usullardan foydalanish: rolli o'yinlar, munozaralar, ish bosqichlari. Til va tarkibni birlashtirish (CLIL-Content and Language Integrated Learning) bilish kerak

Modulni tashkil etish va o'tkazish bo'yicha tavsiyalar

III. “Chet tili o'qitish metodikasining zamonaviy tendensiyalari ” moduli ma'ruza, amaliy mashg'ulot mashg'ulotlar shaklida olib boriladi.

Modulni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy metodlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi, shuningdek, ma'ruza darslarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida taqdimot va elektron- didaktik texnologiyalarni;

- o'tkaziladigan amaliy mashg'ulotlarda texnik vositalardan, blis- so'rovlar, aqliy hujum, guruhli fikrlash, kichik guruhlar bilan ishlash, va boshqa interfaol ta'lim metodlarini qo'llash nazarda tutiladi.

**Modulning o'quv rejadagi boshqa modullar bilan bog'liqligi va
uzviyligi**

“Chet tili o'qitish metodikasining zamonaviy tendensiyalari” moduli bo'yicha mashg'ulotlar o'quv rejasidagi **“Xorijiy tilni o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish”** moduli bilan uzviy aloqadorlikda olib boriladi.

Modulning oliy ta'limdagi o'rni

Modulni o'zlashtirish orqali tinglovchilar falsafa va falsafiy fanlarini o'qitishda zamonaviy usullar yordamida ta'lim jarayonini tashkil etishda pedagogik yondashuv asoslari va bu boradagi ilg'or tajribalarni o'rganadilar, ularni tahlil etish, amalda qo'llash va baholashga doir kasbiy layoqatga ega bo'lish, ilmiy-tadqiqotda innovasion faoliyat va ishlab chiqarish faoliyati olib borish kabi kasbiy kompetentlikka ega bo'ladilar.

MODUL BO'YICHA SOATLAR TAQSIMOTI

(ja'mi 16 soat: 8 soat nazariy, 8 soat amaliy mashg'ulot)

№	Modul mavzulari	Tinglovchilaning o'quv yuklamasi, soat			
		Auditoriya o'quv yuklamasi			
		JAMI	jumladan		
			Nazariy	Amaliy mashg'ulot	Ko'chma mashg'ulot
1.	Zamonaviy tendensiyalar Kommunikativ yondashuv (Communicative Approach) – O'quvchilar tilni real hayotiy vaziyatlarda muloqot qilish 1. Kommunikativ yondashuv (Communicative Approach)	2	2		
2.	Interaktiv o'qitish texnologiyalari – Interaktiv taxtalar, mobil ilovalar va online platformalar orqali o'qitish samaradorligini oshirish.	2	2		
3.	Individual yondashuv va differensial ta'lim – Har bir o'quvchining qobiliyati va ehtiyojlariga mos ravishda o'quv jarayonini tashkil etish	2	2		
4.	CLIL (Content and Language Integrated Learning) – Fan va til integratsiyasi.	2	2		
5.	Gamifikatsiya (Gamification) – O'yin elementlarini ta'lim jarayoniga qo'shish orqali motivatsiyani oshirish.	2		2	
6.	Onlayn va aralash (blended) ta'lim – An'anaviy va onlayn o'qitishning kombinatsiyasi.	2		2	
7.	Onlayn va aralash (blended) ta'lim – An'anaviy va onlayn o'qitishning	2		2	

8.	Shaxsiy ta'lim dasturlari va AI texnologiyalari yordamida o'qitish.	2		2	
Jami:		16	8	8	

NAZARIY MASHG'ULOTLAR MAZMUNI (8 soat)

1- MAVZU Zamonaviy tendensiylar

Kommunikativ yondashuv (Communicative Approach) O'quvchilar tilni real hayotiy vaziyatlarda muloqot qilish (2 soat)

Bunda ta'lim beruvchilarning oldiga qo'yilgan maqsad mustahkam fan asoslarini o'rganishdan tashqari ularni talabalarga etkazish yo'llari, zamonaviy pedagogik texnologiya bilan qurollanishi, o'qitishda fanlarni bog'lash orqali tushuntirish

2- MAVZU: Interaktiv o'qitish texnologiyalari

– Interaktiv taxtalar, mobil ilovalar va online platformalar orqali o'qitish samaradorligini oshirish.. (2 soat)

O'qituvchi va talabaning maqsadi ijobiy natijaga erishish ekan, darsda qanday texnologiyadan foydalanish ular ixtiyorida. O'qituvchining mahoratiga qarab, kompyuter bilan ishlash, film, tarqatma material, plakat, axborot texnologiyasi, turli adabiyotlar, puxta loyihalangan interfaol usullar qo'llash

3-MAVZU – Har bir o'quvchining qobiliyati va ehtiyojlariga mos ravishda o'quv jarayonini tashkil etish:.

Individual yondashuv va differensial ta'lim (2 soat)

Chet til o'qitish metodikasi haqida, uning fan sifatida rivojlanish tarixi, chet til o'qitish metodikasida qo'llanilayotgan zamonaviy metod turlari va ulardan foydalanish.

Chet tillarini o'rganish va o'rgatish zamon talabi hisoblanadi..

4-MAVZU: CLIL (Content and Language Integrated Learning)

– Fan va til integratsiyasi. (2 soat)

Zamonaviy texnologiyalarning (kompyuter,telefon,onlayn dasturlar,saytlar) xorijiy tilni o'rganishda tutgan o'rni haqida, shuningdek, o'qituvchilarning dars jarayonida o'quvchilariga texnologiya mahsulotlaridan to'g'ri foydalanish va unumli faoliyat olib borishlari uchun metodlar.

AMALIY MASHG'ULOTLAR MAZMUNI (8 soat)

1-AMALIY MASHG'ULOT: Gamifikatsiya (Gamification)

1- – O'yin elementlarini ta'lim jarayoniga qo'shish orqali motivatsiyani oshirish.. (2 soat)

2- Ta'limda kommunikativ yondashuv. Kommunikativ yondashuvning asoslari va tamoyillari. Haqiqiy vaziyatlarni modellashtirish orqali aloqa ko'nikmalarini rivojlantirish.

2-AMALIY MASHG'ULOT: Onlayn va aralash (blended) ta'lim

An'anaviy va onlayn o'qitishning kombinatsiyasi.. (4 soat)

Interfaol usullardan foydalanish: rolli o'yinlar, munozaralar, ish bosqichlari. Til va tarkibni birlashtirish (CLIL-Content and Language Integrated Learning).

3-AMALIY MASHG'ULOT: Shaxsiy ta'lim dasturlari va AI texnologiyalari yordamida o'qitish. (2 soat)

Xorijiy til ko'nikmalarini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanish. Tinglab tushunish ko'nikmasini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalari. Sun'iy intellekt texnologiyalariga asoslangan audio ilovalar. Sun'iy intellekt yordamida tinglab tushunish ko'nikmasini baholash va tahlil qilish. O'qish ko'nikmasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanish. Sun'iy intellekt bilan interaktiv o'qish tajribasi. Sun'iy intellekt yordamida matnni tahlil qilish, asosiy g'oyalarni aniqlash va o'qish ko'nikmasini baholash.

1 Mavzu ZAMONAVIY TENDENSIYALAR: KOMMUNIKATIV YONDASHUV (COMMUNICATIVE APPROACH)

Til o'rganish metodikasi so'nggi o'n yilliklarda sezilarli darajada o'zgarib, an'anaviy grammatik yondashuvlardan zamonaviy, interaktiv va muloqotga yo'naltirilgan metodlarga o'tmoqda. Bu jarayonda kommunikativ yondashuv (Communicative Language Teaching – CLT) til o'qitishning eng samarali va dolzarb usullaridan biri sifatida shakllandi.

Kommunikativ yondashuv til o'rganuvchilarning grammatik qoidalarini yodlashidan ko'ra, tilni amaliy hayotiy vaziyatlarda muloqot vositasi sifatida ishlatishiga urg'u beradi. Ushbu maqolada kommunikativ yondashuvning mohiyati, asosiy tamoyillari, afzalliklari va zamonaviy til o'qitishdagi roli atroflicha tahlil qilinadi.

1. KOMMUNIKATIV YONDASHUVNING MOHIYATI

Kommunikativ yondashuv XX asrning 60–70-yillarida shakllangan bo'lib, an'anaviy grammatik tarjima metodlaridan farqli o'laroq, tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llashni o'rgatishga asoslanadi. Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi o'quvchilarning grammatik bilimlarini shakllantirish emas, balki ularning chet tilida erkin va tabiiy ravishda muloqot qila olishlarini ta'minlashdir.

Kommunikativ yondashuvning asosiy jihatlari:

Til – muloqot vositasi sifatida o'rganiladi. Bu yondashuvda til faqat nazariy bilim emas, balki real hayotda muloqot qilish vositasi ekanligi ta'kidlanadi.

Kontekstga asoslangan o'qitish. So'z va iboralar mustaqil o'rganilmaydi, balki ular hayotiy vaziyatlarga bog'langan holda o'rgatiladi.

Muloqotga asoslangan mashg'ulotlar. O'quvchilar dars davomida faol ravishda muloqot qiladi, turli vaziyatlarda suhbat quradi, muammolarni hal qiladi va axborot almashadi.

Xatolar tabiiy jarayon sifatida qabul qilinadi. O'quvchilarning xatolarini tuzatish jarayoni ularning muloqot qilish qobiliyatini cheklamaydi, balki erkin gapirishlariga imkon yaratadi.

Nutqiy kompetensiya grammatikadan ustun qo'yiladi. Grammatika muhim bo'lsa ham, asosiy e'tibor muloqot qilish qobiliyatiga qaratiladi.

2. KOMMUNIKATIV YONDASHUVNING ASOSIY TAMOIYILLARI

2.1. Maqsadga yo'naltirilgan o'qitish

Kommunikativ yondashuvda har bir dars aniq muloqot maqsadiga ega bo'ladi. Masalan, o'quvchilar restoranda ovqat buyurtirish, mehmonxonada xona band qilish, savdo markazida xarid qilish, yo'l so'rash kabi real hayotiy vaziyatlarga mos keluvchi topshiriqlarni bajaradi.

2.2. Interaktiv metodlar

Bu yondashuvda juftlik va guruh mashg'ulotlari, rolly o'yinlar, simulyatsiyalar, munozaralar, muammolarni hal qilish kabi interaktiv metodlar keng qo'llaniladi.

2.3. Haqiqiy materiallardan foydalanish

O'quvchilar real hayotda ishlatiladigan gazeta maqolalari, reklama e'lonlari, ijtimoiy tarmoqlardagi postlar, yangiliklar va boshqa materiallar bilan ishlaydi. Bu ularga haqiqiy dunyo muloqotiga tayyorlanish imkonini beradi.

2.4. Tilni integratsiyalashgan holda o'qitish

Grammatika, lug'at, talaffuz, eshitish, o'qish, yozish va og'zaki nutq kabi ko'nikmalar bir-biridan alohida o'rganilmaydi, balki integratsiyalashgan holda o'rgatiladi.

3. KOMMUNIKATIV YONDASHUVNING AFZALLIKLARI

3.1. Tabiiy muloqot qilish qobiliyatini rivojlantiradi

An'anaviy metodlarga nisbatan, kommunikativ yondashuv o'quvchilarning tabiiy va ravon muloqot qilish ko'nikmasini oshirishga xizmat qiladi.

3.2. O'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi

Real hayotiy vaziyatlarga asoslangan topshiriqlar o'quvchilarni til o'rganishga qiziqtiradi va ularning darsga bo'lgan ishtiyoqini oshiradi.

3.3. Mustaqil fikrlash va kreativ yondashuvni rivojlantiradi

O'quvchilar berilgan mavzu bo'yicha mustaqil ravishda fikrlash, fikrini asoslash, muammolarni hal qilish va ijodiy yondashish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3.4. Real hayotga moslashish imkonini beradi

Bu metod orqali o'quvchilar chet tilida nafaqat grammatik jihatdan to'g'ri gapirishni, balki madaniy tafovutlarni tushunib, real hayotiy vaziyatlarda samarali muloqot qilishni o'rganadilar.

4. ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA KOMMUNIKATIV YONDASHUV

Bugungi kunda kommunikativ yondashuv raqamli texnologiyalar bilan boyitilib, yanada samarali bo'lib bormoqda:

Online muloqot platformalari (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams) – o'quvchilar chet ellik insonlar bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Sun'iy intellektga asoslangan chat-botlar va virtual suhbatdoshlar – o'quvchilarga real hayotiy sharoitlarda mashq qilish imkonini beradi.

DARS ISHLANMASI: KOMMUNIKATIV YONDASHUV ORQALI REAL HAYOTIY VAZIYATLARDAMULOQOT

Mavzu: Restoranda ovqat buyurtirish

Daraja: O'rta (Intermediate)

Dars davomiyligi: 45 daqiqa

Maqsad: O'quvchilarni restoranda ovqat buyurtirish bo'yicha real hayotiy muloqotga tayyorlash

Dars maqsadlari:

- ✓ O'quvchilar restoranda ovqat buyurtirish bo'yicha asosiy iboralarni o'rganadi.
- ✓ O'quvchilar mijoz va ofitsiant roliga dialog tuzish orqali og'zaki muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi.
- ✓ O'quvchilar real hayotiy vaziyatlarda erkin muloqot qilishga tayyorlanadi.

Dars bosqichlari:

1. Kirish (5 daqiqa)

1.1. Motivatsiya:

O'qituvchi o'quvchilarga savol beradi:

“Siz restoranda ovqat buyurtirganmisiz? Qanday so'zlar ishlatilganini eslaysiz?”

O'quvchilar o'z tajribalarini bo'lishadi.

1.2. Dars maqsadini tushuntirish:

Bugun restoranda qanday qilib ovqat buyurtirishni o'rganamiz va dialog yaratamiz.

2. Asosiy qism (25 daqiqa)

2.1. Yangi iboralarni o'rganish (10 daqiqa)

O'qituvchi asosiy iboralarni taqdim etadi va o'quvchilar bilan birga mashq qiladi.

✓ Mijoz (Customer):

Excuse me, can I see the menu, please?

I'd like to order a steak with a salad.

Can I have some water, please?

Could you bring me the bill, please?

✓ Ofitsiant (Waiter):

Hello! Welcome to our restaurant. Here's the menu.

What would you like to order?

Would you like anything to drink?

Your food will be ready in a few minutes.

2.2. Juftlikda mashq qilish (10 daqiqa)

O'quvchilar juftliklarga bo'linib, mijoz va ofitsiant rolini o'ynashadi.

Har bir juft o'zining dialogini tuzadi va amaliy mashq qiladi.

2.3. Raqamli texnologiyalarni qo'llash (5 daqiqa)

O'quvchilar interaktiv taxtada (yoki mobil ilovalarda) virtual restoran menyusini ko'rib chiqib, buyurtma qilishadi.

3. Mustahkamlash (10 daqiqa)

3.1. Rol o'ynash mashqi

O'quvchilar guruhlariga bo'linadi:

Bir guruh mijozlar,

Ikkinchi guruh ofitsiantlar bo'ladi.

Guruhlar o'z rollarini ijro etib, restoranda ovqat buyurtirish bo'yicha to'liq suhbat qurishadi.

3.2. Baholash va fikr-mulohaza

O'qituvchi har bir guruhning ishtirokini baholaydi va fikr bildiradi.

O'quvchilar o'z fikrlarini bo'lishib, qanday qilib muloqotlarini yaxshilash mumkinligini muhokama qilishadi.

4. Xulosa va uyga vazifa (5 daqiqa)

4.1. Darsni yakunlash

Bugungi darsda o'rganilgan iboralar haqida qisqacha xulosa qilinadi.

O'qituvchi savol beradi:

“Bugun nima o'rgandingiz? Keyingi safar restoranga borganingizda qanday gaplardan foydalanasiz?”

4.2. Uyga vazifa:

O'quvchilar o'zlari tanlagan restoranda ovqat buyurtirish bo'yicha 5-6 ta jumlati dialog yozib kelishadi.

Natija kutiladi:

✓ O'quvchilar restoranda qanday qilib ovqat buyurtirishni o'rganadi.

✓ O'zaro muloqot qilish qobiliyatlari rivojlanadi.

✓ Real hayotiy vaziyatlarda tilni qo'llashga ishonchi oshadi.

Bu dars rejasini turli mavzular uchun ham moslashtirish mumkin (masalan, do'konda xarid qilish, mehmonxonada xona band qilish va boshqalar).

2 -Mavzu Interaktiv o'qitish texnologiyalari Interaktiv taxtalar, mobil ilovalar va online platformalar orqali o'qitish samaradorligini oshirish.

Bugungi kunda ta'lim tizimi tez sur'atlarda rivojlanib, zamonaviy texnologiyalar yordamida yangi metodlar paydo bo'lmoqda. An'anaviy o'qitish usullaridan farqli ravishda, interaktiv o'qitish texnologiyalari o'quvchilarning

ta'lim jarayonida faol ishtirok etishiga, bilimlarni yanada chuqurroq o'zlashtirishiga va motivatsiyasini oshirishga yordam beradi.

Interaktiv o'qitish texnologiyalarining asosiy vositalari:

Interaktiv taxtalar – vizual va interfaol dars o'tish imkoniyatini yaratadi.

Mobil ilovalar – istalgan vaqtda va istalgan joyda ta'lim olish imkonini beradi.

Online platformalar – masofaviy ta'limni qo'llab-quvvatlaydi va resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi.

Ushbu maqolada ushbu texnologiyalarning ta'lim samaradorligiga ta'siri va ularni qo'llash usullari haqida batafsil so'z yuritamiz.

1. INTERAKTIV TAQTALAR VA ULARNING O'QITISHDA O'RNI

1.1. Interaktiv taxtalarning imkoniyatlari

Interaktiv taxtalar zamonaviy ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi. Ular an'anaviy doskalardan farqli ravishda sensorli ekran, multimedia vositalari, real vaqtda yozish va chizish imkoniyati kabi afzalliklarga ega.

Interaktiv taxtalar orqali o'qitish quyidagi jihatlardan samarador hisoblanadi:

Vizual ta'lim – rasm, video va grafikalar orqali tushunchalarni oson o'zlashtirish.

Interfaollik – o'quvchilar bevosita dars jarayonida ishtirok etishi, testlar va topshiriqlar bajarishi mumkin.

Internetga ulanib, onlayn resurslardan foydalanish – qo'shimcha materiallardan foydalanish imkoniyati mavjud.

O'quv materiallarini saqlash va qayta ishlash – dars davomida yozilgan barcha ma'lumotlarni saqlab, keyinchalik ulardan foydalanish imkonini beradi.

1.2. Interaktiv taxtalar qanday fanlarda qo'llaniladi?

Tabiiy fanlar – kimyo, biologiya va fizika darslarida laboratoriya tajribalarini animatsiyalar orqali tushuntirish.

Matematika – murakkab formulalar va grafiklarni vizualizatsiya qilish.

Chet tillari – talaffuz, grammatika va suhbat amaliyotlarini interfaol tarzda o‘rgatish.

Tarix va geografiya – interaktiv xaritalar va tarixiy faktlarni o‘quvchilar bilan tahlil qilish.

2. MOBIL ILOVALAR ORQALI O‘QITISH

2.1. Mobil ilovalar nima uchun foydali?

Mobil texnologiyalar ta’limni yanada moslashuvchan va shaxsiylashtirilgan qiladi. Zamonaviy o‘quvchilar darslardan tashqari vaqtda ham bilim olish imkoniyatiga ega bo‘lishi uchun turli mobil ilovalardan foydalanishadi.

Mobil ilovalar ta’lim jarayonini quyidagicha osonlashtiradi:

Harakatda ta’lim olish – o‘quvchilar istalgan vaqtda dars materiallarini o‘qishi va mashq qilishi mumkin.

Interfaollik va gamifikatsiya – o‘yin elementlari orqali bilimlarni mustahkamlash.

Shaxsiylashtirilgan ta’lim – o‘quvchilar o‘z ehtiyojlariga mos ta’lim rejasini yaratishi mumkin.

Talaffuz va eshitish ko‘nikmalarini rivojlantirish – ovozli darsliklar va interaktiv suhbatlar orqali.

2.2. Eng mashhur ta’limiy mobil ilovalar

Duolingo, Memrise, Babbel – chet tillarini o‘rganish uchun.

Khan Academy, Coursera, Udemy – onlayn kurslar va akademik ta’lim platformalari.

Photomath, Wolfram Alpha – matematika masalalarini hal qilish ilovalari.

Google Classroom, Edmodo – maktab va universitetlar uchun ta'lim boshqaruv tizimlari.

3. ONLINE PLATFORMALAR VA ULARNING TA'LIMDAGI O'RNI

3.1. Online ta'lim platformalarining afzalliklari

Online platformalar zamonaviy ta'lim tizimining muhim qismi bo'lib, ular masofaviy ta'limni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Asosiy afzalliklari:

Dunyoning istalgan joyida ta'lim olish

O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi interaktiv muloqot

Automatik baholash va feedback tizimi

Virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar

3.2. Mashhur online ta'lim platformalari

Moodle – universitetlar va maktablar uchun LMS tizimi.

Google Classroom – maktab va universitetlar uchun bepul platforma.

EdX, Coursera, Udemy – xalqaro miqyosdagi onlayn kurslar.

Zoom, Microsoft Teams – onlayn darslar va seminarlar uchun vositalar.

Xulosa

Interaktiv o'qitish texnologiyalari hozirgi ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib, o'quvchilarning qiziqishini oshirish, ularning faol ishtirokini ta'minlash va o'qitish samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Interaktiv taxtalar, mobil ilovalar va online platformalar o'qituvchilar va o'quvchilarga yangi imkoniyatlar yaratib, an'anaviy ta'lim tizimlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Shu sababli, zamonaviy ta'lim jarayonida interaktiv texnologiyalarning qo'llanilishi tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda va kelajakda yanada rivojlanishi kutilmoqda.

DARS ISHLANMASI: INTERAKTIV O'QITISH TEXNOLOGIYALARI

Mavzu: Interaktiv taxtalar, mobil ilovalar va onlayn platformalar orqali o'qitish samaradorligini oshirish

Daraja: O'rta (Intermediate)

Dars davomiyligi: 90 daqiqa

Dars turi: Yangi mavzuni o'rganish

Maqsad: O'quvchilarni interaktiv texnologiyalar orqali samarali ta'lim olishga o'rgatish

✓ O'quvchilar interaktiv taxtalar, mobil ilovalar va onlayn platformalarning afzalliklarini tushunadi.

✓ O'quvchilar ushbu texnologiyalar yordamida bilim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

✓ O'quvchilar ta'lim jarayonida texnologiyalardan foydalanish bo'yicha amaliy tajribaga ega bo'ladi.

Dars bosqichlari

1. Kirish (15 daqiqa)

1.1. Motivatsiya:

O'qituvchi o'quvchilarga savol beradi:

“Siz dars jarayonida qaysi texnologiyalardan foydalangansiz? Qaysi biri eng foydali deb o'ylaysiz?”

O'quvchilar o'z tajribalarini bo'lishadi.

1.2. Dars maqsadini tushuntirish:

Bugungi darsda interaktiv texnologiyalarning ta'lim samaradorligiga qanday ta'sir qilishini o'rganamiz.

2. Asosiy qism (30 daqiqa)

2.1. Yangi mavzuni tushuntirish (15 daqiqa)

O'qituvchi interaktiv taxta yordamida slaydlar orqali asosiy tushunchalarni tushuntiradi.

✓ Interaktiv taxtalar:

Rasm, video va grafikalar yordamida tushunchalarni oson o'zlashtirish.

O'quvchilar real vaqtda test va mashqlarni bajarishi mumkin.

Materiallarni saqlash va qayta ishlash imkoniyati.

✓ Mobil ilovalar:

Mustaqil ta'lim olish imkoniyati.

O'yinlar va interaktiv mashqlar yordamida bilim mustahkamlash.

Masofaviy o'qitish va dars materiallariga istalgan vaqtda kirish.

✓ Onlayn platformalar:

Dunyoning istalgan joyida o'qish imkoniyati.

Virtual laboratoriyalar va sinflar.

O'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida o'zaro aloqani yaxshilash.

2.2. Amaliy mashg'ulot (15 daqiqa)

Juftlikda ishlash: O'quvchilar ikki kishidan iborat guruhlariga bo'linadi.

Vazifa: Har bir juftlik interaktiv texnologiyalar yordamida darsni qanday qiziqarli qilish mumkinligini muhokama qiladi.

Taqdimot: Har bir guruh o'z takliflarini taqdim etadi.

3. Mustahkamlash (10 daqiqa)

3.1. Onlayn test yoki interaktiv mashq

O'qituvchi Kahoot, Quizizz yoki Google Forms yordamida tezkor test o'tkazadi.

O'quvchilar testni interaktiv taxta yoki mobil ilova orqali bajaradi.

3.2. Fikr-mulohaza

O'qituvchi o'quvchilarga savol beradi:

“Bugungi darsda sizga eng foydali bo'lgan qaysi texnologiya?”

O'quvchilar o'z fikrlarini bildiradi.

4. Xulosa va uyga vazifa (5 daqiqa)

4.1. Darsni yakunlash

Bugungi mavzuda o'rganilgan asosiy tushunchalar qisqacha muhokama qilinadi.

O'qituvchi savol beradi:

“Interaktiv texnologiyalar ta'lim jarayonini qanday o'zgartiradi?”

4.2. Uyga vazifa:

O'quvchilar o'zlariga yoqqan ta'limiy mobil ilova yoki onlayn platforma haqida 5-6 jumladan iborat matn yozib keladi.

Kutilayotgan natijalar:

✓ O'quvchilar interaktiv texnologiyalar orqali o'qitish samaradorligini tushunadi.

✓ Ular o'quv jarayonida interaktiv vositalardan qanday foydalanish mumkinligini o'rganadi.

✓ Darsga qiziqish oshadi va bilim olish jarayoni yanada samarali bo'ladi.

3-Mavzu Individual yondashuv va differensial ta'lim **– Har bir o'quvchining qobiliyati va ehtiyojlariga mos ravishda** **o'quv jarayonini tashkil etish**

INDIVIDUAL YONDASHUV VA DIFFERENSIAL TA'LIM

Har bir o'quvchining qobiliyati va ehtiyojlariga mos ravishda
o'quv jarayonini tashkil etish

Kirish

Zamonaviy ta'lim jarayonida har bir o'quvchining individual ehtiyojlarini hisobga olish muhim ahamiyat kasb etadi. O'quvchilarning bilim darajasi, qiziqishlari va qobiliyatlari turlicha bo'lgani sababli, bir xil metodika hamma uchun samarali bo'lavermaydi. Individual yondashuv va differensial ta'lim har bir o'quvchining o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda ta'lim berish imkonini yaratadi.

1. Individual yondashuv nima va u qanday ishlaydi?

Individual yondashuv – har bir o'quvchining o'ziga xos o'quv uslubi, qobiliyati va ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim jarayonini tashkil etishdir.

Asosiy tamoyillar:

- ✓ Har bir o'quvchining bilim darajasi aniqlanadi va unga mos metod tanlanadi.
- ✓ O'quvchilarning qiziqishlari va kuchli tomonlari inobatga olinadi.
- ✓ Ta'lim jarayoni moslashtirilgan materiallar va topshiriqlar orqali tashkil etiladi.

Individual yondashuvning turlari:

Kognitiv yondashuv – o'quvchining tafakkur darajasiga qarab dars materiallarini moslashtirish.

Psixologik yondashuv – o'quvchining motivatsiyasi va shaxsiy xususiyatlarini hisobga olish.

Sotsial yondashuv – o'quvchining guruhda ishlash yoki mustaqil o'rganish xususiyatlariga qarab metodlarni tanlash.

2. Differensial ta'lim nima va u qanday qo'llaniladi?

Differensial ta'lim – o'quvchilarning turli darajadagi qobiliyatlarini hisobga olib, ularga mos o'quv materiallari, topshiriqlar va baholash tizimini ishlab chiqish.

Differensial ta'limning turlari:

Mazmun bo'yicha differensial ta'lim – o'quvchilarga turli murakkablik darajasidagi materiallar beriladi.

O'qitish usuli bo'yicha differensial ta'lim – o'quvchilarning o'rganish uslubiga qarab metodlar tanlanadi.

Natija bo'yicha differensial ta'lim – o'quvchilarning yutuqlari har xil mezonlar asosida baholanadi.

Differensial ta'lim strategiyalari:

✓ Flexible Grouping – o'quvchilar bilim darajasiga qarab guruhlariga bo'linadi.

✓ Tiered Assignments – har bir o'quvchiga qiyinlik darajasi turlicha bo'lgan topshiriqlar beriladi.

✓ Choice Boards – o'quvchilarga turli topshiriqlardan birini tanlash imkoniyati beriladi.

DARS ISHLANMASI: ADVANCED DARAJADA

Mavzu: Individual yondashuv va differensial ta'lim asosida til o'rganish

Daraja: Advanced

Dars davomiyligi: 60 daqiqa

Dars turi: Interaktiv o'qitish

Dars maqsadlari:

- ✓ O'quvchilar individual yondashuv va differensial ta'lim tushunchalarini chuqur o'rganadi.
- ✓ Har bir o'quvchi o'zining o'rganish uslubini aniqlaydi va unga mos keladigan strategiyalarni topadi.
- ✓ Differensial ta'lim metodlarini amaliyotda qo'llash bo'yicha tajriba orttiradi.

Dars bosqichlari

1. Kirish (10 daqiqa)

1.1. Motivatsiya:

O'qituvchi interaktiv taxtada quyidagi savollarni chiqaradi:

Siz qanday qilib eng yaxshi o'rganasiz?

Mustaqil yoki guruhda o'rganishni afzal ko'rasizmi?

O'rganish jarayonida sizga nima yordam beradi?

O'quvchilar ushbu savollarga javob berib, o'z uslublarini aniqlaydi.

1.2. Dars maqsadini tushuntirish:

Bugungi darsda biz individual yondashuv va differensial ta'limni tushunamiz va amaliyotda qo'llaymiz.

2. Asosiy qism (30 daqiqa)

2.1. Individual yondashuv bo'yicha diagnostik test (10 daqiqa)

O'quvchilar VARK modeli bo'yicha (Visual, Auditory, Reading/Writing, Kinesthetic) o'z ta'lim uslublarini aniqlashadi.

Natijalarga qarab, o'quvchilarga quyidagi yo'nalishlar bo'yicha tavsiyalar beriladi:

- ✓ Vizual o'quvchilar – diagrammalar, xaritalar va rangli jadvallar orqali o'rganishadi.

✓ Audial o‘quvchilar – audiokitoblar, suhbatlar va muhokamalar orqali o‘rganishadi.

✓ Matn orqali o‘rganuvchilar – maqolalar, darsliklar va yozma topshiriqlar orqali bilim olishadi.

✓ Harakat orqali o‘rganuvchilar – tajribalar, rolli o‘yinlar va amaliy mashqlar orqali o‘rganishadi.

2.2. Differensial ta’lim strategiyalari bo‘yicha mashg‘ulot (20 daqiqa)

O‘quvchilar uch guruhga bo‘linadi va har bir guruhga turli topshiriqlar beriladi:

✓ 1-guruh: Matn tahlil qilish (advanced darajadagi akademik matnni tahlil qiladi).

✓ 2-guruh: Muammoni hal qilish (til o‘rganishda qiyinchiliklarni aniqlab, ularga echim topishadi).

✓ 3-guruh: Amaliy mashq (individual yondashuv asosida til o‘rganish bo‘yicha o‘z strategiyalarini ishlab chiqish).

Har bir guruh o‘z natijalarini interaktiv taxta yoki onlayn platforma (Padlet, Google Docs) orqali taqdim etadi.

3. Mustahkamlash (15 daqiqa)

3.1. Rolli o‘yin (Role-play)

Har bir o‘quvchi o‘zining o‘rganish uslubiga asoslanib, ta’lim jarayonini qanday moslashtirish mumkinligi haqida rolli o‘yin o‘tkazadi.

Masalan, vizual o‘quvchilar grafikalar tayyorlaydi, audial o‘quvchilar esa suhbat asosida taqdimot qiladi.

3.2. Fikr-mulohaza va muhokama

Har bir o'quvchi o'zining tajribasini baholaydi va qaysi metod eng samarali ekanligini tushuntiradi.

4. Xulosa va uyga vazifa (5 daqiqa)

4.1. Yakuniy savol:

Bugungi darsda o'zingiz haqingizda qanday yangi narsalar bilib oldingiz?

4.2. Uyga vazifa:

O'quvchilar o'zlariga mos keladigan o'rganish strategiyasi bo'yicha 3-5 jumladan iborat tavsiyanoma yozadi.

Kutilayotgan natijalar:

- ✓ O'quvchilar o'zining o'rganish uslubini bilib oladi.
- ✓ Differensial ta'lim metodlari real vaziyatlarda qo'llaniladi.
- ✓ O'quvchilar o'z o'quv jarayonini samarali boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Bu dars rejasi ta'limning istalgan yo'nalishi uchun moslashtirilishi mumkin.

4- Mavzu CLIL (Content and Language Integrated Learning)

– Fan va til integratsiyasi.

CLIL (Content and Language Integrated Learning) – Fan va Til Integratsiyasi

1. CLIL nima?

CLIL (Content and Language Integrated Learning) – bu o‘qitish metodikasi bo‘lib, unda o‘quvchilar fan va tilni birgalikda o‘rganadi. Ya’ni, biologiya, matematika, tarix, kimyo kabi fanlar chet tilida o‘qitiladi, shu bilan birga til o‘rganish jarayoni ham tabiiy ravishda amalga oshiriladi.

CLILning asosiy tamoyillari:

- ✓ Fan va tilni birlashtirish – O‘quvchilar yangi tushunchalarni o‘rganayotganda, shu bilan birga til ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi.
- ✓ Maqsadli tilga yo‘naltirilgan yondashuv – Dars jarayonida fanga oid muhim atamalar, grammatik strukturalar va til muloqoti shakllanadi.
- ✓ To‘rt ko‘nikmani rivojlantirish – Tinglash, gapirish, o‘qish va yozish parallel tarzda rivojlantiriladi.
- ✓ Tabiiy til o‘rganish muhiti – O‘quvchilar tildan real vaziyatlarda foydalanishga o‘rganadi.

2. CLIL metodikasining afzalliklari

- ✓ Ikki tomonlama foyda – O‘quvchilar fan bo‘yicha bilim olish bilan birga chet tilida muloqot qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.
- ✓ Real hayotiy muloqot – O‘quvchilar fan bo‘yicha muhokama qilish, tadqiqotlar o‘tkazish va natijalarni chet tilida tushuntirishni o‘rganadi.
- ✓ Motivatsiyani oshirish – Til shunchaki grammatika va lug‘at o‘rganish emas, balki bilim olish vositasi sifatida qabul qilinadi.
- ✓ Madaniyatlararo kompetensiya – CLIL orqali o‘quvchilar boshqa tillarda o‘qish orqali turli madaniyatlarga oid bilimlarga ega bo‘ladi.

3. CLIL Dars Ishlanmasi (Advanced Daraja)

Mavzu: Iqlim o‘zgarishi va uning ta’siri (Climate Change and Its Impact)

Fan: Geografiya

Til: Ingliz tili (yoki boshqa chet tili)

Daraja: Advanced

Dars davomiyligi: 60 daqiqa

Dars turi: Integratsiyalashgan ta’lim (Fan + Til)

Dars maqsadlari:

✓ Fan bo'yicha maqsad: Iqlim o'zgarishining sabablari va uning atrof-muhitga ta'sirini tushuntirish.

✓ Til bo'yicha maqsad: O'quvchilar iqlim o'zgarishi bo'yicha ilmiy tushunchalarni chet tilida izohlashni o'rganadi.

✓ Muloqot maqsadi: O'quvchilar jamoa bo'lib ishlaydi, fikr almashadi va muhokama yuritadi.

Dars bosqichlari

1. Kirish (10 daqiqa)

✓ Brainstorming (Fikr yuritish):

O'qituvchi doskaga yoki interaktiv taxtaga quyidagi savollarni yozadi:

What do you know about climate change?

What causes climate change?

What are the effects of climate change on nature and people?

O'quvchilar kichik guruhlarga bo'linib, o'z fikrlarini baham ko'radi. O'qituvchi asosiy atamalarni yozib boradi.

2. Asosiy qism (30 daqiqa)

2.1. Yangi bilim berish (15 daqiqa)

✓ Video ko'rish va muhokama qilish

O'qituvchi o'quvchilarga NASA yoki National Geographic tomonidan tayyorlangan "Climate Change" mavzusidagi qisqa videoni ko'rsatadi.

Videoni tomosha qilgandan so'ng, o'quvchilar quyidagi savollarga javob berishadi:

What are the main causes of climate change mentioned in the video?

How does climate change affect the environment?

What can we do to prevent climate change?

✓ Matn bilan ishlash

O'qituvchi o'quvchilarga "Climate Change: Causes and Effects" nomli ilmiy maqoladan parcha tarqatadi.

O'quvchilar matndan asosiy faktlarni topib, muhokama qilishadi.

2.2. Amaliy mashg'ulot (15 daqiqa)

✓ Juftlikda ishlash – “Cause and Effect”

Har bir juftlikga iqlim o'zgarishining sababi va natijasini aks ettiruvchi kartalar beriladi.

O'quvchilar kartalarni to'g'ri tartibda joylashtiradi va izoh beradi.

✓ Guruh muhokamasi – “Solutions to Climate Change”

O'quvchilar 3-4 kishilik guruhlariga bo'linadi.

Har bir guruh iqlim o'zgarishining oldini olish uchun 3 ta taklif tayyorlaydi va taqdimot qiladi.

3. Mustahkamlash (15 daqiqa)

✓ Interaktiv test (Kahoot, Quizizz yoki Google Forms)

O'qituvchi iqlim o'zgarishi bo'yicha 10 ta test savoli tayyorlaydi.

O'quvchilar interaktiv platforma orqali testdan o'tadi.

✓ Yozma topshiriq (Reflection Writing – “What I Learned Today”)

O'quvchilar quyidagi savollarga javob yozishadi:

What new things did you learn about climate change?

How does CLIL help you learn both geography and English?

What will you do differently after learning about climate change?

4. Xulosa va uyga vazifa (5 daqiqa)

✓ Yakuni fikr almashish:

O'quvchilar bugungi dars bo'yicha eng muhim faktni baham ko'radi.

✓ Uyga vazifa:

O'quvchilar iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish bo'yicha tavsiyalar yozib, vizual plakat tayyorlashadi.

Kutilayotgan natijalar:

✓ O'quvchilar iqlim o'zgarishi bo'yicha ilmiy tushunchalarni chet tilida tushuntira oladi.

- ✓ Fan va til integratsiyasiga asoslangan CLIL metodikasini tushunishadi.
- ✓ Til ko'nikmalarini mustahkamlash bilan birga, ekologik masalalar bo'yicha chuqurroq bilimga ega bo'lishadi.

Xulosa

CLIL metodikasi o'quvchilarning tabiiy va samarali til o'rganishiga yordam beradi. Ushbu yondashuv interaktiv, ko'p qirrali va hayotiy bilimlarni chet tilida o'zlashtirish imkonini yaratadi. Shu bois, CLIL zamonaviy ta'lim tizimida keng qo'llanilmoqda.

Amaliy mashg'ulotlar

1 – Mavzu Gamifikatsiya (Gamification)

– O'yin elementlarini ta'lim jarayoniga qo'shish orqali motivatsiyani oshirish.

GAMIFIKATSIYA (GAMIFICATION) – O'YIN ELEMENTLARINI
TA'LIM JARAYONIGA QO'SHISH ORQALI MOTIVATSIYANI OSHIRISH

1. Gamifikatsiya nima?

Gamifikatsiya (Gamification) – bu o'yin elementlari va mexanizmlarini no'yin sohalarga, jumladan, ta'limga tatbiq etish jarayonidir. Bu uslub o'quvchilarni yanada faollashtirish, motivatsiyani oshirish va ta'lim jarayonini qiziqarli qilish uchun qo'llaniladi.

2. Gamifikatsiyaning asosiy elementlari

1. Ballar (Points)

O'quvchilarga to'g'ri javob bergani, topshiriq bajargani yoki darsda faol ishtirok etgani uchun ball beriladi.

Ballar mukofot yoki reyting tizimida ishlatiladi.

2. Reytinglar va darajalar (Levels & Leaderboards)

O'quvchilar to'plagan ballariga qarab darajaga (masalan, boshlang'ich, ilg'or, ekspert) o'tishadi.

Reyting jadvallari orqali eng faol o'quvchilar rag'batlantiriladi.

🏆 3. Missiyalar va topshiriqlar (Missions & Quests)

O'quvchilarga ma'lum maqsadlar qo'yiladi va ularga erishish uchun topshiriqlar bajariladi.

Bu topshiriqlar individual yoki guruhli shaklda bo'lishi mumkin.

🏅 4. Belgilar va mukofotlar (Badges & Rewards)

O'quvchilar erishgan yutuqlari uchun virtual yoki haqiqiy mukofotlar bilan taqdirlanadi.

Masalan, "Til eksperti" nishoni yoki "Eng faol o'quvchi" sertifikatini berilishi mumkin.

📖 5. Hikoya va ssenariylar (Storytelling & Narrative)

Dars jarayonida o'quvchilar biror hikoya ichida bo'lishadi. Masalan, "Til sayohati" ssenariysi bo'yicha ular yangi mamlakatlarni "zabt etishadi" va har bir bosqichda yangi bilimlarga ega bo'lishadi.

3. Gamifikatsiyaning ta'limdagi afzalliklari

✓ Motivatsiyani oshiradi – O'quvchilar o'yin orqali ta'lim jarayoniga qiziqib boradi.

✓ Faollikni kuchaytiradi – Darslar jonli va interaktiv bo'lib, barcha o'quvchilar ishtirok etadi.

✓ Fikr yuritish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi – O'quvchilar tanlov qilish, strategiya ishlab chiqish va natijalarni tahlil qilishni o'rganadi.

✓ Raqobat va hamkorlikni shakllantiradi – Reyting tizimi orqali sog'lom raqobat paydo bo'ladi.

4. Gamifikatsiya asosida DARS ISHLANMASI

Mavzu: "Travel Around the World" – Dunyo bo'ylab sayohat

Til: Ingliz tili

Daraja: Intermediate

Dars davomiyligi: 60 daqiqa

Dars turi: Interaktiv va gamifikatsiyalashgan dars

Dars maqsadlari:

✓ Til bo'yicha maqsad: O'quvchilar safar va sayohat mavzusi bo'yicha yangi so'zlar va iboralarni o'rganadi.

✓ Muloqot maqsadi: O'quvchilar real hayotiy sayohat ssenariylarida suhbatlasha oladi.

✓ Gamifikatsiya maqsadi: O'yin elementlari orqali o'quvchilar darsga faol ishtirok etadi.

Dars bosqichlari

1. Kirish (10 daqiqa)

✓ Motivatsion boshlanish

O'quvchilarga quyidagi vaziyat tushuntiriladi:

"Siz yangi sayohat agentligida ishlayapsiz. Mijozlar uchun dunyo bo'ylab eng yaxshi sayohat marshrutlarini tuzishingiz kerak. Buning uchun siz mamlakatlar haqida ma'lumot yig'ishingiz, xaritalarni tushunishingiz va mijozlarga tavsiyalar berishingiz kerak bo'ladi."

O'quvchilarga o'z agentlik nomini tanlash va logotip yaratish vazifasi beriladi.

2. Asosiy qism (30 daqiqa)

2.1. Missiya 1: "Country Quiz" (10 daqiqa)

✓ O'yin qoidalari:

O'quvchilarga dunyo mamlakatlari bo'yicha savollar beriladi.

Har bir to'g'ri javob uchun 5 ball beriladi.

Eng ko'p ball to'plagan o'quvchi "Travel Expert" belgisi bilan taqdirlanadi.

Savollar misollari:

What is the capital of Japan?

Which country is famous for the Eiffel Tower?

What is the currency of the UK?

2.2. Missiya 2: "Plan a Trip" (15 daqiqa)

✓ O'yin qoidalar:

O'quvchilar guruhlariga bo'linadi va ularga turli mamlakatlar beriladi.

Har bir guruh o'z mamlakati uchun 5 kunlik sayohat rejasini tuzadi.

Ular sayohat tavsiyalarini yozib, taqdimot qiladi.

✓ Baholash:

Dars oxirida o'quvchilar bir-birining rejasini baholaydi va eng yaxshi jamoa tanlanadi.

2.3. Missiya 3: "Real-life Role Play" (5 daqiqa)

✓ O'yin qoidalar:

O'quvchilar ikki guruhga bo'linadi:

Sayohatchilar – ular safarga tayyorgarlik ko'rayotgan mijozlar

2 va 3 –Mavzular Onlayn va aralash (blended)

ta'lim

– An'anaviy va onlayn o'qitishning kombinatsiyasi.

GAMIFIKATSIYA (GAMIFICATION) – O'YIN ELEMENTLARINI
TA'LIM JARAYONIGA QO'SHISH ORQALI MOTIVATSIYANI OSHIRISH

1. Gamifikatsiya nima?

Gamifikatsiya (Gamification) – bu o‘yin elementlari va mexanizmlarini no‘yin sohalarga, jumladan, ta’limga tatbiq etish jarayonidir. Bu uslub o‘quvchilarni yanada faollashtirish, motivatsiyani oshirish va ta’lim jarayonini qiziqarli qilish uchun qo‘llaniladi.

2. Gamifikatsiyaning asosiy elementlari

1. Ballar (Points)

O‘quvchilarga to‘g‘ri javob bergani, topshiriq bajargani yoki darsda faol ishtirok etgani uchun ball beriladi.

Ballar mukofot yoki reyting tizimida ishlatiladi.

2. Reytinglar va darajalar (Levels & Leaderboards)

O‘quvchilar to‘plagan ballariga qarab darajaga (masalan, boshlang‘ich, ilg‘or, ekspert) o‘tishadi.

Reyting jadvallari orqali eng faol o‘quvchilar rag‘batlantiriladi.

3. Missiyalar va topshiriqlar (Missions & Quests)

O‘quvchilarga ma’lum maqsadlar qo‘yiladi va ularga erishish uchun topshiriqlar bajariladi.

Bu topshiriqlar individual yoki guruhli shaklda bo‘lishi mumkin.

4. Belgilar va mukofotlar (Badges & Rewards)

O‘quvchilar erishgan yutuqlari uchun virtual yoki haqiqiy mukofotlar bilan taqdirlanadi.

Masalan, "Til eksperti" nishoni yoki "Eng faol o‘quvchi" sertifikatini berilishi mumkin.

5. Hikoya va ssenariylar (Storytelling & Narrative)

Dars jarayonida o‘quvchilar biror hikoya ichida bo‘lishadi. Masalan, "Til sayohati" ssenariysi bo‘yicha ular yangi mamlakatlarni "zabt etishadi" va har bir bosqichda yangi bilimlarga ega bo‘lishadi.

3. Gamifikatsiyaning ta’limdagi afzalliklari

✓ Motivatsiyani oshiradi – O‘quvchilar o‘yin orqali ta’lim jarayoniga qiziqib boradi.

✓ Faollikni kuchaytiradi – Darslar jonli va interaktiv bo‘lib, barcha o‘quvchilar ishtirok etadi.

✓ Fikr yuritish va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi – O‘quvchilar tanlov qilish, strategiya ishlab chiqish va natijalarni tahlil qilishni o‘rganadi.

✓ Raqobat va hamkorlikni shakllantiradi – Reyting tizimi orqali sog‘lom raqobat paydo bo‘ladi.

4. Gamifikatsiya asosida DARS ISHLANMASI

Mavzu: "Travel Around the World" – Dunyo bo‘ylab sayohat

Til: Ingliz tili

Daraja: Intermediate

Dars davomiyligi: 60 daqiqa

Dars turi: Interaktiv va gamifikatsiyalashgan dars

Dars maqsadlari:

✓ Til bo‘yicha maqsad: O‘quvchilar safar va sayohat mavzusi bo‘yicha yangi so‘zlar va iboralarni o‘rganadi.

✓ Muloqot maqsadi: O‘quvchilar real hayotiy sayohat ssenariylarida suhbatlasha oladi.

✓ Gamifikatsiya maqsadi: O‘yin elementlari orqali o‘quvchilar darsga faol ishtirok etadi.

Dars bosqichlari

1. Kirish (10 daqiqa)

✓ Motivatsion boshlanish

O‘quvchilarga quyidagi vaziyat tushuntiriladi:

"Siz yangi sayohat agentligida ishlayapsiz. Mijozlar uchun dunyo bo‘ylab eng yaxshi sayohat marshrutlarini tuzishingiz kerak. Buning uchun siz mamlakatlar haqida ma’lumot yig‘ishingiz, xaritalarni tushunishingiz va mijozlarga tavsiyalar berishingiz kerak bo‘ladi."

O‘quvchilarga o‘z agentlik nomini tanlash va logotip yaratish vazifasi beriladi.

2. Asosiy qism (30 daqiqa)

2.1. Missiya 1: "Country Quiz" (10 daqiqa)

✓ O'yin qoidalar:

O'quvchilarga dunyo mamlakatlari bo'yicha savollar beriladi.

Har bir to'g'ri javob uchun 5 ball beriladi.

Eng ko'p ball to'plagan o'quvchi "Travel Expert" belgisi bilan taqdirlanadi.

Savollar misollari:

What is the capital of Japan?

Which country is famous for the Eiffel Tower?

What is the currency of the UK?

2.2. Missiya 2: "Plan a Trip" (15 daqiqa)

✓ O'yin qoidalar:

O'quvchilar guruhlariga bo'linadi va ularga turli mamlakatlar beriladi.

Har bir guruh o'z mamlakati uchun 5 kunlik sayohat rejasini tuzadi.

Ular sayohat tavsiyalarini yozib, taqdimot qiladi.

✓ Baholash:

Dars oxirida o'quvchilar bir-birining rejasini baholaydi va eng yaxshi jamoa tanlanadi.

2.3. Missiya 3: "Real-life Role Play" (5 daqiqa)

✓ O'yin qoidalar:

O'quvchilar ikki guruhga bo'linadi:

Sayohatchilar – ular safarga tayyorgarlik ko'rayotgan mijozlar

Onlayn va aralash (Blended) ta'lim: Nazariy asoslar va tamoyillar

1. Onlayn va aralash ta'lim tushunchasi

Onlayn ta'lim (Online Learning)

Onlayn ta'lim – bu internet va raqamli texnologiyalar orqali masofaviy o'qitish shakli bo'lib, bunda o'quvchilar mustaqil ravishda yoki sinxron (real vaqt rejimida) va asinxron (o'ziga qulay vaqtda) o'qish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Onlayn ta'limda virtual platformalar, videodarslar, vebinarlar, forumlar va interaktiv materiallar keng qo'llaniladi.

Aralash ta'lim (Blended Learning)

Aralash ta'lim – bu an'anaviy sinfda o'qitish va onlayn ta'lim elementlarining kombinatsiyasi bo'lib, o'quvchilar ba'zi mashg'ulotlarni an'anaviy darslarda, ba'zilarini esa onlayn resurslar yordamida o'zlashtiradi.

Aralash ta'lim modeli qanday ishlaydi?

O'quvchilarga nazariy bilimlar onlayn tarzda beriladi (video, maqola, interaktiv platformalar orqali).

Sinf darslarida esa amaliy mashg'ulotlar, muhokama va muammolarni hal qilish mashqlari o'tkaziladi.

Mustaqil ish va testlar onlayn shaklda bajariladi.

2. Onlayn va aralash ta'lim nazariy asoslari

1. Konstruktivizm nazariyasi (Constructivism – Piaget, Vygotsky)

O'quvchilar bilimni faqat tayyor shaklda olmaydi, balki mustaqil kashf qiladi.

Onlayn va aralash ta'lim moslashuvchan va o'quvchilarning shaxsiy ehtiyojlariga qarab o'zgartirilishi mumkin.

2. Kognitiv yuk nazariyasi (Cognitive Load Theory – Sweller)

O'quvchilarning ishlash xotirasi cheklangan, shuning uchun ta'lim samarador bo'lishi uchun axborot qismlarga ajratilgan bo'lishi kerak.

Aralash ta'limda murakkab tushunchalarni video, interaktiv material va grafikalar orqali yetkazish osonroq bo'ladi.

3. Samimiy ta'lim nazariyasi (Situated Learning – Lave & Wenger)

Bilim samarali o'zlashtirilishi uchun u real hayotiy vaziyatlarga bog'langan bo'lishi kerak.

Aralash ta'limda real loyihalar, muammolarni hal qilish va amaliy mashg'ulotlar asosiy o'rin tutadi.

4. Uzluksiz ta'lim nazariyasi (Lifelong Learning – Illeris)

O'quvchilar hayot davomida o'qishadi, shuning uchun ta'lim moslashuvchan va har kim uchun qulay bo'lishi kerak.

Onlayn va aralash ta'lim shaxsiy ta'lim yo'nalishini shakllantirishga yordam beradi.

3. Onlayn va aralash ta'lim modellari

1. Aksincha sinf (Flipped Classroom)

O'quvchilar nazariyani uyda onlayn o'rganadi, sinfda esa amaliy mashg'ulotlar bajaradi.

O'qituvchi yo'naltiruvchi, murabbiy rolida bo'ladi.

2. Yagona platformaga asoslangan model (Enriched Virtual Model)

Barcha o'quv materiallari onlayn platformada joylashtiriladi.

O'quvchilar mustaqil o'rganadi, lekin muhokama va maslahat olish uchun o'qituvchi bilan uchrashadi.

3. Rotatsion model (Station Rotation Model)

O'quvchilar bir necha stansiyalarda turli metodlar orqali bilim oladi:

Onlayn o'rganish (video, testlar, interaktiv mashqlar)

An'anaviy sinf mashg'ulotlari (o'qituvchi bilan ishlash)

Jamoaviy ish (guruhda muhokama va loyiha tayyorlash)

4. Onlayn va aralash ta'lim afzalliklari va kamchiliklari

Afzalliklari

✓ Moslashuvchanlik – O'quvchilar o'ziga qulay vaqtda ta'lim olishlari mumkin.

✓ Shaxsiy yondashuv – Har bir o'quvchi o'z tezligida harakat qiladi.

✓ Texnologik imkoniyatlar – Video, simulyatsiya, interaktiv o'yinlar orqali samarali o'rganish.

✓ O'qituvchiga yuk kamayishi – Onlayn materiallar yordamida o'qituvchi ko'proq murabbiy rolini bajaradi.

Kamchiliklari

✗ Texnik muammolar – Internet sifati va texnologik resurslarga bog'liqlik.

✗ Motivatsiyaning pasayishi – O‘quvchilar mustaqil ishlashga odatlanmagan bo‘lsa, ishtirok kamayishi mumkin.

✗ Yuzma-yuz muloqot yetishmasligi – Faqat onlayn o‘rganish shaxsiy muloqot imkoniyatlarini cheklaydi.

5. Onlayn va aralash ta’lim platformalari va vositalari

✦ Mashhur onlayn ta’lim platformalari

Coursera, Udemy, EdX – Onlayn kurslar va sertifikatlar olish imkoniyati.

Google Classroom, Moodle – Aralash ta’lim uchun eng mos platformalar.

Kahoot, Quizizz, Mentimeter – Interaktiv test va viktorinalar.

Zoom, Microsoft Teams – Sinxron darslar o‘tish uchun.

✦ Interaktiv resurslar

🎬 Edpuzzle, TED-Ed – Video darslarni tayyorlash va analiz qilish.

📌 Padlet, Jamboard – Hamkorlikda ishlash uchun vositalar.

🎨 Canva, Piktochart – Vizual taqdimotlar tayyorlash.

Xulosa

◆ Onlayn va aralash ta’lim zamonaviy ta’lim tizimida muhim rol o‘ynaydi.

◆ Yangi texnologiyalar orqali ta’lim sifatini oshirish mumkin.

◆ O‘quvchilar mustaqil o‘rganish va real hayotiy muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

◆ Kelajak ta’limi moslashuvchan, shaxsiylashtirilgan va texnologik innovatsiyalarga asoslangan bo‘ladi.

Onlayn va aralash ta’lim metodlarini qo‘llash ta’lim tizimining samaradorligi va sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Dars ishlanmasi

Mavzu: Onlayn va aralash (blended) ta’limda samarali o‘qitish usullari

Daraja: Intermediate – Upper-Intermediate

Vaqt: 90 daqiqa

Ta’lim turi: Aralash (blended) o‘qitish

Metod: Flipped Classroom (Aksincha sinf) + Interaktiv munozara

Dars maqsadlari

✓ O'quvchilar onlayn va aralash ta'limning afzalliklari va kamchiliklarini tushunadilar.

✓ O'quvchilar interaktiv platformalar yordamida ta'lim jarayonini qanday samarali tashkil etish mumkinligini o'rganadilar.

✓ O'quvchilar an'anaviy va onlayn o'qitish metodlarini taqqoslab, o'z fikrlarini muloqot jarayonida ifodalay oladilar.

Darsdan oldingi tayyorgarlik (Asinxron qism)

🔗 O'quvchilarga Google Classroom / Moodle orqali oldindan quyidagi materiallar beriladi:

Video: "Blended Learning: What is it and how does it work?" (Edpuzzle orqali tahlil qilish)

Maqola: "Traditional vs. Online Learning: Which One is Better?"

Interaktiv test: Quizizz yoki Kahoot orqali tushunchalarni tekshirish.

✦ O'quvchilarning vazifasi:

1. Videoni tomosha qilish va asosiy g'oyalarni yozib olish.
2. Maqolani o'qib, asosiy afzallik va kamchiliklarni yozib kelish.
3. Quizizz testidan o'tish va natijalarini baholash.

Darsning asosiy qismi (Sinxron qism, 90 daqiqa)

1. Kirish (10 daqiqa)

👤🗣️ O'qituvchi savol-javob asosida darsni boshlaydi:

"Onlayn va an'anaviy ta'lim o'rtasidagi farqlar qanday?"

"Blended Learning siz uchun qanday foydali bo'lishi mumkin?"

Padlet yoki Jamboard da guruh bo'lib ishlash (O'quvchilar o'z fikrlarini yozadilar).

2. Asosiy qism (60 daqiqa)

🗣️ 1-topshiriq: Guruhli muhokama (20 daqiqa)

O'quvchilar 3-4 kishilik guruhlariga bo'linadi.

Har bir guruh an'anaviy va onlayn ta'limning ijobiy va salbiy tomonlarini muhokama qiladi.

Mentimeter yoki Wordcloud orqali fikrlar vizual tarzda jamlanadi.

 2-topshiriq: Rolli o'yin (20 daqiqa)

Har bir guruhga turli vaziyatlar beriladi:

1. An'anaviy ta'lim tarafdori
2. Onlayn ta'lim tarafdori
3. Aralash ta'lim tarafdori

Guruhlar o'z fikrlarini himoya qiladi va boshqa guruhlar ularga savollar berishadi.

 3-topshiriq: Loyiha ishi (20 daqiqa)

Har bir guruh aralash ta'lim bo'yicha o'z modelini yaratadi.

Canva yoki Google Slides yordamida taqdimot tayyorlash.

Guruhlar o'z taqdimotlarini sinfga taqdim etadilar.

3. Yakuniy qism (20 daqiqa)

 Refleksiya va baholash

O'quvchilar Mentimeter yoki Google Form orqali:

1. Darsda o'rganilgan eng muhim jihatni yozadi.
2. Aralash ta'lim haqida o'z fikrlarini bildiradi.

✓ Uy vazifasi:

Blog yozish: "Men uchun eng samarali o'qitish usuli – nega?" (Google Classroom'da topshirish).

Interaktiv viktorina: Kahoot yoki Quizizz orqali darsda o'rganilgan mavzu bo'yicha test.

Xulosa

Ushbu dars ishlanmasi orqali o'quvchilar onlayn va an'anaviy ta'lim metodlarini o'zaro taqqoslab, real hayotda blended learning modelidan foydalanish imkoniyatlarini o'rganadilar. Interaktiv platformalar yordamida darsni qiziqarli va samarali qilish mum

4 - Shaxsiy ta'lim dasturlari va AI texnologiyalari yordamida o'qitish.

Shaxsiy ta'lim dasturlari va AI texnologiyalari yordamida o'qitish

1. Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimi har bir o'quvchining individual ehtiyojlariga moslashishni talab qiladi. Shaxsiy ta'lim dasturlari (Personalized Learning Programs) va AI (Sun'iy intellekt) texnologiyalari yordamida o'qitish o'quvchilarning bilim darajasiga qarab moslashtirilgan ta'limni ta'minlaydi.

2. Shaxsiy ta'lim dasturlari nima?

Shaxsiy ta'lim dasturlari – har bir o'quvchining qobiliyatiga, o'rganish uslubiga va tezligiga mos ravishda individual o'quv rejalarini yaratishga yo'naltirilgan ta'lim tizimi.

✦ Asosiy jihatlari:

Adaptiv ta'lim (Adaptive Learning) – O'quv materiallari o'quvchining bilim darajasiga qarab moslashadi.

O'ziga xos tezlik (Self-Paced Learning) – O'quvchilar o'z tezligida o'rganadilar.

Fikr-mulohaza (Real-Time Feedback) – AI yordamida darhol tahlil va tavsiyalar beriladi.

3. AI texnologiyalarining ta'limda qo'llanilishi

AI texnologiyalari ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi.

◆ AI yordamida adaptiv ta'lim platformalari

Duolingo – Til o'rganishda individual yondashuv yaratadi.

Khan Academy – Matematikani tushunish darajasiga qarab moslashtirilgan darslarni taqdim etadi.

Coursera, Udemy – Sun'iy intellekt o'quvchilarga mos kurslarni tavsiya qiladi.

◆ Virtual o'qituvchilar va chatbotlar

Chatbotlar (AI Tutors) – O‘quvchilarga murakkab mavzularni tushuntirib beradi (masalan, Socratic by Google).

AI-assistentlar – O‘qituvchilarga dars materiallarini tayyorlash va baholashda yordam beradi (Quizlet, Grammarly).

◆ Ma’lumotlarni tahlil qilish va baholash

AI texnologiyalari o‘quvchilarning yutuqlarini kuzatib boradi va ularning qaysi yo‘nalishda qo‘shimcha mashqlar bajarishi kerakligini tahlil qiladi.

4. Shaxsiy ta’lim va AI asosida dars ishlanmasi

Mavzu: AI yordamida individual ta’lim olish

Daraja: Upper-Intermediate

Vaqt: 90 daqiqa

Metod: Interaktiv ta’lim, AI vositalaridan foydalanish

1-bosqich: Kirish (10 daqiqa)

👤🗣️ Savol-javob:

"Sizningcha, AI ta’limda qanday qo‘llaniladi?"

"Shaxsiylashtirilgan o‘qitish nima va u qanday ishlaydi?"

◆ Interaktiv tayanch material:

O‘quvchilarga Khan Academy yoki Duolingo singari platformalar haqida qisqa video ko‘rsatiladi.

2-bosqich: Asosiy qism (60 daqiqa)

🖱️ 1-topshiriq: AI platformalarini sinab ko‘rish (20 daqiqa)

Har bir o‘quvchi Duolingo, Coursera yoki Khan Academy platformalaridan birini tanlab, 5-10 daqiqalik interaktiv darsni bajaradi.

Natijalar bo‘yicha guruhlarda tahlil qilinadi.

🗣️ 2-topshiriq: Bahs-munozara (20 daqiqa)

Guruh 1: "AI o‘qituvchilar kelajak Har bir guruh o‘z fikrlarini himoya qiladi.

📄 3-topshiriq: Loyiha ishi (20 daqiqa)

Har bir guruh AI texnologiyalaridan foydalangan holda shaxsiy ta’lim dasturini ishlab chiqadi.

Canva yoki Google Slides yordamida taqdimot tayyorlash.

Guruhlar o'z taqdimotlarini sinfga taqdim etadilar.

3-bosqich: Yakuniy qism (20 daqiqa)

✦ Refleksiya va baholash

O'quvchilar Mentimeter yoki Google Form orqali:

1. Darsda o'rganilgan eng muhim jihatni yozadi.
2. AI yordamida ta'lim olish haqida o'z fikrlarini bildiradi.

✓ Uy vazifasi:

Blog yozish: "AI bilan shaxsiy o'qitish – bu kelajakmi?" (Google Classroom'da topshirish).

Interaktiv viktorina: Kahoot yoki Quizizz orqali darsda o'rganilgan mavzu bo'yicha test.

Xulosa

- ◆ AI va shaxsiy ta'lim dasturlari o'quv jarayonini samarali va moslashuvchan qiladi.
- ◆ AI vositalari orqali o'quvchilar o'ziga mos bo'lgan usulda o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
- ◆ O'qituvchilar AI texnologiyalaridan foydalanib, o'quvchilar uchun individual o'quv rejalarini ishlab chiqishlari mumkin.

Away Day

The only time I ever bunked off school, I was thirteen years old. It was break time and I hadn't done my history homework. The Grant brothers convinced me to go with them. The Grants were twins and were always in trouble with the teachers. We went to the bike sheds at the back of the play ground. The twins took two shiny new bikes and I took a rusty old bike, which was lying on the floor. We go to the bikes and headed straight for the school gates. I pedaled as fast as I could to keep up with the twins, but my bike was so big form I had to pedal standing up. My heart was pounding, partly from the pedaling but mostly

because I was scared of getting caught. We rode through the neighbouring housing state. We raced between grey concrete houses with broken windows and graffiti walls, around broken bottles and overripped magazines. It was the beginning of summer. The sky was clear, the sun had been out for days and the housing state was quiet. We came out the other side of the estate onto an arrow country road. I'd never been this far from school or home on a bike before and I'd never been on this road.

After about half an hour, we reached the River Lea. I didn't know what we were doing here or where we were going. I was just following the twins. We hardly spoke and we definitely didn't discuss what we were going to do. The River Lea ends in London and flows into the Thames.

That was common knowledge. Mark led the way down to the river bed. The long hot summer had completely dried the river. Older people said it was the hottest July they could remember.

By lunch time we were hungry. The twins hadn't brought any lunch, so I offered to share mine. They took my melting Mars bar and left me with a weaty cheese and tomato sandwich. The only thing I hated more than cheese was tomato.

We explored the river, finding dead frogs, crushed beer can, sand, empty cigarette boxes, until we got bored. Mark went to his bike saying, "Let's find London." Off he went with us in his wake. He rode the left edge of the river bed beside the grassy bank and I rode the right edge. I rode straight down the middle. I don't know why I didn't just go home. I had no idea how long it would take to get to London, but I was sure it was a long way and I knew I was going to get in trouble.

Time flew by, I was getting tired and the sun was setting. We didn't seem to be any closer to London. As it got darker, the twins started to disappear ahead of me and I was beginning to forget what they looked like. Terrible thoughts entered my head. What would happen when I finally got back home. I could see my Mum screaming at me, pulling me by the hair and my Dad's angry face, very angry face. I couldn't see the twins any longer. I was becoming more and more frightened of

being lost in the middle of nowhere than of my mum and dad. I began to hate the twins forgetting me in this trouble although I knew it was really my own fault.

The sun had set when I reached the town, as small town I had never heard of. I could see the twins had stopped. They were talking to a couple out walking their dog. To my surprise seeing the twins was comforting. My panic began to disappear.

We were in the couple's living room having an ice hot cup of tea when the police rang the door bell. They were serious and treated us like suspects. "What are your names? Where do you live? Do your parents know where you are?" They telephoned our parents and drove us home. As the police talked to my mum and dad, I quietly slipped up to my bedroom. I heard the police drive away and my Mum thumping up the stairs towards my room. I got slapped three times with the sole of her shoe. Three times. That was it. Then she left my room. She never said a word.

My Best Friend Kyle

One day, when I was a first year in high school, I saw a kid from my class walking home from school. His name was Kyle. It looked like he was carrying all of his books and I thought to myself, "Why would any one bring home all his books on a Friday? He must really be a nerd." I had quite a week end planned (parties and a football game with my friends tomorrow afternoon), so I shrugged my shoulders and went on.

As I was walking, I saw a bunch of kids running toward him. They ran at him, knocking all his books out of his arms and tripping him so he landed in the dirt. His glasses went flying, and I saw them land in the grass about ten feet from him. He looked up and I saw this terrible sadness in his eyes.

My heart went out to him. So, I jogged over to him and as he crawled around looking for his glasses, I saw a tearing in his eye. As I handed him his glasses, I said, "Those guys are jerks. They really should get lives." He looked at me and said, "Hey thanks!" There was a big smile on his face. It was one of those smiles that showed real gratitude.

I helped him pick up his books, and asked him where he lived. As it turned out, he lived near me, so I asked him why I had never seen him before. He said he had gone to private school before now.

I would have never hung out with a private school kid before, but we talked all the way home, and I carried some of his books. He turned out to be a pretty cool kid. I asked him if he wanted to play a little football with my friends. He said yes. We hung out all weekend and the more I got to know Kyle, the more I liked him, and my friends thought the same of him.

Monday morning came, and there was Kyle with the huge stack of books again. I stopped him and said, "Boy, you are gonna really build some serious muscles with this pile of books everyday!" He just laughed and handed me half the books.

Over the next four years, Kyle and I became best friends. When we were seniors, we began to think about college. Kyle decided on Georgetown, and I was going to Duke. I knew that we would always be friends, that the miles would never be a problem. He was going to be a doctor, and I was going for business on a football scholarship.

Kyle was valedictorian of his class and he had to prepare a speech for graduation. I was so glad it wasn't me getting up there to speak. On graduation day, I saw Kyle. He looked great. He was one of those guys that really found himself during high school. He filled out and actually looked good in glasses. He had more dates than I had and all the girls loved him. Boy, sometimes I was jealous.

Today was one of those days. I could see that he was nervous about his speech. So, I smacked him on the back and said, "Hey, big guy, you'll be great!" He looked at me with one of those looks (the really grateful one) and smiled.

"Thanks," he said.

As he started his speech, he cleared his throat, and began. "Graduation is a time to thank those who helped you make it through those tough years. Your parents, your teachers, your siblings, maybe a coach, but mostly your friends. I

am here to tell all of you that being a friend to someone is the best gift you can

In English
FL (Foreign Language)
M (Methodology)

give them. I am going to tell you a story."

TFLM (TeachingForeignLanguageMethodology)
ICT (Information Communicative technology)
EL –(English Language)
AI –(Artificial Intellegence)
NLP –(Natural Language Processing)
ELSA - (English Language Speech Assisstant)
MEL –(My English Lab)
CLIL - (Content and Language Integrated Learning)
ELT - (English Language Teaching)
SMART - (specific, measurable, attainable, relevant, time-based)
ABCD method - ("A" is for audience, "B" is for behavior, "C" for conditions and "D" is for degree of mastery needed)
CTE -(career technical education)
4Cs curriculum - (Content, Communication, Cognition, Culture)

III. **FOYDANILADIGAN ADABIYOTLAR.**

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev SH.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1-jild. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 592 b.
3. Mirziyoyev SH.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: “O‘zbekiston”, 2018. – 507 b.

4. Mirziyoyev SH.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo' ladi. 3-jild.– T.: "O'zbekiston", 2019. – 400 b.
5. Mirziyoyev SH.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild.– T.: "O'zbekiston", 2020. – 400 b.
6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: "O'zbekiston", 2021. – B. 464.
7. O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi. – T., 2023. – B. 52.

Asosiy adabiyotlar

1. Jalolov J. – Chet tili o'qitish metodikasi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2012.
2. G'ofurov I. A. – Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va chet tilini o'qitish metodikasi. Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2017.
3. Rahmonov M. R. – Innovatsion texnologiyalar asosida chet tilini o'qitish. Samarqand, 2019.

Ingliz tilidagi manbalar

4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. – Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.
5. Brown, H. D. – Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education, 2007.
6. Harmer, J. – The Practice of English Language Teaching. Longman, 2015.

Rus tilidagi manbalar

7. Верещагина И.Н., Афанасьева О.В. – Методика преподавания иностранных языков. Москва: Просвещение, 2018.
8. Пассов Е. И. – Коммуникативное обучение иностранным языкам. Москва: Высшая школа, 2000.

